

Príloha 2.2

Testovanie 9 - 2019 Slovenský jazyk a literatúra Výsledky a analýza priemernej úspešnosti testovaných žiakov vo vybraných testových úlohách z hľadiska typu školy

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 38 058 žiakov s celkovou úspešnosťou **62,3 %**. Z celkového počtu testovaných žiakov bolo 34 999 žiakov zo základných škôl, ktorí riešili test s výslednou úspešnosťou **61,1 %**. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli štatisticky významne vyššiu úspešnosť – **77,4 %**, čo predstavuje rozdiel 16 percentuálnych bodov (p. b.). **Žiaci osemročných gymnázií vyriešili v 30-položkovom teste správne v priemere takmer o 5 úloh viac ako žiaci základných škôl.**

Test zo slovenského jazyka a literatúry overoval vedomosti a schopnosti žiakov na výstupe nižšieho sekundárneho vzdelávania (s nadväznosťou na primárne vzdelávanie). Overovanie základných vedomostí a zručností z jednotlivých tematických celkov vyplýva z požiadaviek na jazykové, štylistické a literárne vedomosti, schopnosti a zručnosti, taktiež z požiadaviek na čitateľské a interpretačné schopnosti a zručnosti žiakov, ktoré vychádzajú aj z požiadaviek ŠVP pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Test meral úroveň vedomostí, schopností a zručností z oblasti slovenského jazyka a literatúry a čítanie s porozumením.

Na analýzu z celoslovenského hľadiska sme vybrali 5 úloh, ktoré boli podľa náročnosti nasledovné:

- ľahké: úlohy číslo 09 a 10,
- stredne ťažké: úlohy číslo 13 a 15,
- ťažké: úloha číslo 28.

Úlohy číslo 09, 10 a 15 boli uzavreté s výberom jednej správnej odpovede zo štyroch možností. Úlohy číslo 13 a 28 boli otvorené úlohy, ktoré si vyžadovali krátku odpoveď.

Zadanie a analýza úloh č. 09 a 10

Ukážka 2

Jostein Gaarder

Anna

Otvorí oči a volá sa Nova. Všetko jej pripadá nové a iné. Posadí sa na posteli a v tej chvíli na ňu z nočného stolíka zažiarí tlmené svetlo. Natiahne sa za aparátom a hneď začne svietiť jasnejšie. Prepne ho do používateľského modu a na obrazovke vidí: sobota 12. decembra 2082.

Preletí pohľadom po miestnosti, v ktorej spala. Steny sú jasnočervené. Dážd' šľahá do úzkeho okna, ktoré siaha od dlážky až po modrú lištu pod šikmou strechou.

V aparáte cinkne a na obrazovke sa objaví opička s očami ako gombičky. Takže na zozname vyhynutých druhov pribudol ďalší primát. Vo voľnej prírode vyhynul už dávno, pretože celý ekosystém juhoamerického kosmáča bielofúzeho zmizol alebo vyschol. Práve teraz zahynul aj tento posledný žijúci v zajatí. Je to smutné. Žalostné.

Už dávnejšie si nainštalovala aplikáciu VYHYNUTÉ DRUHY, ktorá každú hodinu aktualizuje informácie o tom, ktorý rastlinný a živočíšny druh práve vyhynul.

Vyskúša niekoľko vyhľadávačov... a nakoniec sa na monitore objaví akýsi text! Zdá sa, že je to list – list adresovaný jej, Nove!

„Drahá Nova,“ číta. Zarazí ju to, no číta ďalej: „Neviem, ako bude svet vyzerat', keď budeš čítať tieto riadky. Ty to však vieš...“ Ako je to možné? List na monitore je s dátumom 11. decembra 2012, čiže deň pred starkinými 16. narodeninami, posledný deň pred časovým filtrom. Ako je možné, že starká jej napísala list skôr ako päťdesiat rokov predtým, než sa narodila?

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na analýzu z celoslovenského hľadiska sme vybrali aj úlohy, ktoré boli zamerané na čítanie s porozumením. **Čítanie s porozumením je kompetencia, ktorá je podmienkou úspešného napredovania žiakov nielen v školskej praxi, ale aj pre kvalitný život a pre realizáciu svojej budúcnosti.** Predpokladá osvojenie si textu, pochopenie prečítaného, analýzu textu a ďalšiu prácu so získanými informáciami. **Podnecuje vytváranie nových myšlienkových celkov, hypotéz a schopnosť rozpoznávať zavádzajúce a nepresné informácie.**

Východiskovou ukážkou pre úlohy číslo 09, 10 a 13 bol umelecký text vedecko-fantastického žánru. Ukážka poukazuje na ekologický problém. Úlohy číslo 09 a 10 testovali čítanie s porozumením. Úlohy sme zaradili do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Konceptuálne poznatky si vyžadujú prepájanie istých znalostí a predpokladajú ich zlúčenie do zmysluplného celku. Takéto poznatky si vyžadujú vlastnú interpretáciu, aby žiaci dospeli k správnej odpovedi. Cieľom úloh bolo **vyvodit' súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky.** Úlohy testovali kompetenciu čítania s porozumením pomocou umeleckého textu.

09. Kedy mala podľa ukážky starká 16. narodeniny?

- A 11. decembra 2012
- B pred päťdesiatimi rokmi
- C 12. decembra 2012
- D deň pred časovým filtrom

Správnu odpoveď na úlohu číslo 09 uviedlo 67,1 % žiakov z celkovej testovanej populácie, úloha pre testovanú populáciu bola ľahká. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci museli **rozlišovať a zhodnotiť správnosť informácií uvedených v texte.**

10. Ktorý ekologický problém je načrtnutý v ukážke?

- A Prírodné prostredie živočíchov a rastlín je narušované.
- B Mobilné technológie nahradia kontakt s reálnym svetom.
- C Všetky zvieratá žijúce v zajatí sú odsúdené na vyhynutie.
- D Znečisťovanie planéty kyslými dažďami je ničivé.

Správnu odpoveď na úlohu číslo 10 uviedlo 67,2 % žiakov z celkovej testovanej populácie, úloha pre testovanú populáciu bola ľahká. Vyriešenie úlohy vyžadovalo percepciu celého kontextu ukážky. Úlohou žiakov bolo **pochopiť zámer ukážky a vybrať správne informácie uvedené v ukážke.**

Žiaci základných škôl dosiahli priemernú úspešnosť v úlohách číslo 09 a číslo 10 na úrovni okolo 66 %, teda úlohy boli pre nich ľahké. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli priemernú úspešnosť okolo 80 %, teda pre nich boli testové úlohy veľmi ľahké (č. 09 – 66,1 %/80,6 %, č. 10 – 66,0 %/83,2 %). Schopnosť žiakov čítať s porozumením v daných úlohách je na veľmi dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy č. 13

13. Z druhého odseku ukážky vypíš podstatné meno, ktoré je v akuzatívne.

lištu

Úloha číslo 13 testovej patrí do jazykovej zložky predmetu a overovala úroveň vedomostí o pádoch podstatných mien a ich schopnosť využitia v praktickej úlohe. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy s využitím faktických poznatkov. Faktické vedomosti predstavujú horizont vedomostí, ktoré si žiak osvojuje prirodzeným edukačným procesom. Cieľom úlohy bolo **overiť úroveň analyzovania a rozlišovania pádov podstatných mien.**

Správnu odpoveď uviedlo 49,6 % žiakov z celkovej testovanej populácie. Úloha pre testovanú populáciu bola stredne obtiažná.

Žiaci základných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 47,4 %, teda úloha bola pre nich stredne obtiažná. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli priemernú úspešnosť 78,1 %, pre nich bola testová úloha ľahká. Rozdiel predstavoval viac než 30 p. b.

Ako nesprávne odpovede žiaci základných škôl aj gymnázií s osemročným vzdelávacím programom uvádzali tvar „po modrú lištu“, teda vypísali aj prídavné meno, alebo písali rôzne iné podstatné mená v iných pádoch. Vedomosti žiakov základných škôl o určovaní pádov podstatných mien sú na nižšej úrovni oproti vedomostiam žiakov gymnázií, ktorí ich majú ustálenejšie a na veľmi dobrej úrovni.

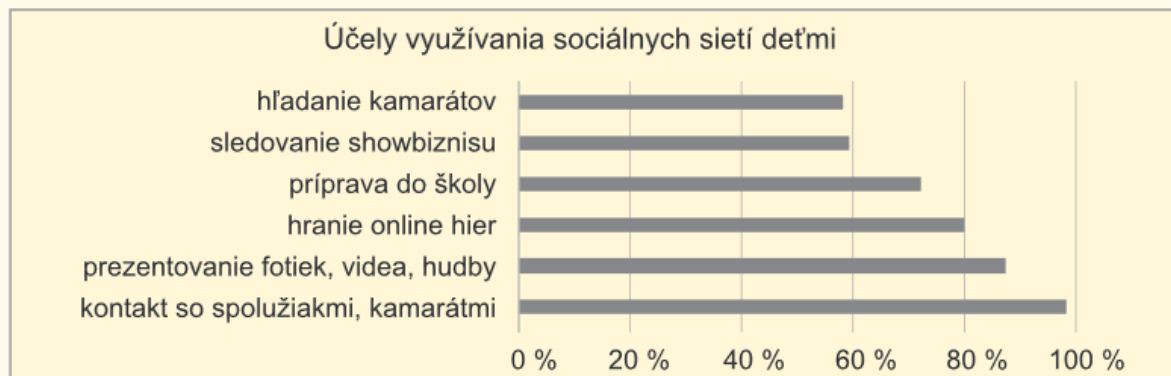
Zadanie a analýza úlohy č. 15

Ukážka 3

Šťastný život na sociálnych sieťach?

Porovnávanie je prirodzenou ľudskou črtou a do určitej zdravej miery môže byť prospešné. Vďaka nemu vieme odhaliť, kto sme, kam sa chceme posunúť, aké sú naše túžby, sny, profesionálne ciele. Od ľudí, ktorí nás inšpirujú, sa vieme poučiť, dokážu nás kladne ovplyvniť, priniesť zrkadlo nášmu vlastnému životu. Porovnávanie sa s ostatnými však vo všeobecnosti považujeme skôr za negatívne svedectvo o našom sebedevomí.

Podľa štatistík sa mladý človek pozrie do mobilu priemerne viac ako stokrát denne a tento údaj sa týka aj sociálnych sietí. Psychológovia vravia, že ide o alarmujúce číslo. Citlivejšie povahy môžu mať ľahko pocit, že všetci okolo sú krajší a úspešnejší.

Ďalším problémom, s ktorým sa technologická generácia stretáva, je netrepezlivosť v nadväzovaní vzťahov a tiež zvýšená potreba ukazovať sa, chváliť sa, prezentovať sa.

Ako sa nestáť otrokom „šťastného života“ na sociálnych sieťach?

- Nevenujte pozornosť prebytočným informáciám, ktoré nemáte možnosť spracovať.
- Nevyužívajte sociálne siete ako metódy relaxu.
- Začnite tráviť na sociálnych sieťach iba polovicu času.
- Uvedomte si, že nejde o reálny obraz.
- Odolajte potrebe prezentovať každý šťastný okamih svojho života verejne.

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Ukážka 3 predstavuje nesúvislý publicistický text populárno-náučného charakteru. Ukážka má zároveň aj edukačný zámer, lebo poukazuje na spoločenské problémy, ktorým dnešní mladí ľudia čelia. Úloha bola zaradená do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Jej cieľom bolo **vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky**. Kompetenciu čítania s porozumením úloha testovala pomocou nesúvislého textu.

15. Z ukážky vyplýva, že porovnanie sa s ostatnými

- A vplýva na mladých ľudí len v negatívnom zmysle.
- B sa rozvinulo až s nástupom virtuálneho sveta.
- C nám dokáže pomôcť pochopiť náš životný smer.
- D je dôkazom o zvýšenom sebavedomí mládeže.

Správnu odpoveď uviedlo 50,7 % žiakov z celkovej testovanej populácie. Úloha pre testovanú populáciu bola stredne obtiažná. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci museli **pracovať s informáciami o vplyve porovnávania sa, bolo potrebné prepájať informácie uvedené v ukážke a hodnotiť ich správnosť.**

Žiaci základných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 49,0 %, teda úloha bola pre nich stredne obtiažná. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli priemernú úspešnosť 72,5 %, pre nich bola testová úloha ľahká. Schopnosť žiakov osemročných gymnázií čítať s porozumením v danej úlohe je na vyššej úrovni v porovnaní so žiakmi základných škôl (až o 23 p. b.).

Zadanie a analýza úlohy č. 28

28. Vypíš presne z nasledujúcej ukážky pomnožné podstatné meno.

Cestovný poriadok a hodiny pozdĺž trate udávajú moskovský čas, ale vlaky musia prejsť cez osem časových pásiem. Medzi východným pobrežím a Moskvou sa čas líši o sedem hodín. Trať má neobyčajne široký rozchod koľají. Spočiatku existovali osobitné vagóny pre niektoré skupiny ľudí.

hodiny

Úloha číslo 28 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť úroveň **poznania a rozlišovania substantív s konkrétnym zameraním na pomnožné podstatné mená.**

Správnu odpoveď uviedlo 34,9 % žiakov z celkovej testovanej populácie. Úloha pre testovanú populáciu bola obtiažná.

Žiaci základných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 34,2 %, teda úloha bola pre nich obtiažná. Žiaci gymnázií s osemročným vzdelávacím programom dosiahli priemernú úspešnosť 44,9 %, pre nich bola testová úloha stredne obtiažná.

Najčastejšie nesprávne odpovede žiakov základných škôl aj gymnázií s osemročným vzdelávacím programom boli zápisy: hodín, koľají, vagóny, ľudí. Z frekvencie nesprávnych odpovedí môžeme usúdiť, že testovaná populácia žiakov (aj základných škôl, aj gymnázií) mala **v danej úlohe ťažkosti so správnou identifikáciou pomnožného podstatného mena v praxi.**

Ukážka vyplnených žiackych odpoved'ových hárkov

Na obrázkoch sú znázornené správne vyplnené odpoved'ové hárky testovej formy 2331/5775. Žiaci svoje odpovede mohli zapísať písaným, resp. tlačeným písmom, pričom museli rozlišovať malé a veľké písmená abecedy.

ODPOVEDE											
Číslo úlohy	Odpovede				Číslo úlohy	Odpovede					
01.	A	B	C	X	D	16.	A	B	X	C	D
02.	A	B	X	C	D	17.	A	X	B	C	D
03.	A	B	C	D	X	18.	A	B	C	X	D
04.	A	B	C	X	D	19.	A	X	B	C	D
05.	A	X	B	C	D	20.	<u>veľkolepých</u>				
06.	<u>šesťnástymi</u>				21.	<u>Nový rok</u>					
07.	<u>listu</u>				22.	A	B	X	C	D	
08.	A	B	C	D	X	23.	A	B	C	D	X
09.	A	X	B	C	D	24.	<u>animovaný film</u>				
10.	A	B	X	C	D	25.	<u>hodiny</u>				
11.	A	B	C	X	D	26.	A	B	C	X	D
12.	A	B	X	C	D	27.	A	B	C	D	X
13.	<u>ťažšie</u>				28.	<u>more spieva</u>					
14.	<u>spracovať</u>				29.	<u>bystvý</u>					
15.	A	B	C	D	X	30.	A	X	B	C	D

ODPOVEDE											
Číslo úlohy	Odpovede				Číslo úlohy	Odpovede					
01.	A	B	C	D	X	16.	A	B	C	D	X
02.	A	B	X	C	D	17.	A	B	C	X	D
03.	A	B	C	X	D	18.	A	X	B	C	D
04.	A	B	C	D	X	19.	A	B	X	C	D
05.	A	B	X	C	D	20.	<u>spracovať</u>				
06.	<u>Nový rok</u>				21.	<u>ťažšie</u>					
07.	<u>veľkolepých</u>				22.	A	X	B	C	D	
08.	A	B	X	C	D	23.	A	B	X	C	D
09.	A	B	C	X	D	24.	<u>more spieva</u>				
10.	A	X	B	C	D	25.	<u>bystvý bystrý</u>				
11.	A	B	C	D	X	26.	A	X	B	C	D
12.	A	X	B	C	D	27.	A	B	C	X	D
13.	<u>listu</u>				28.	<u>kofoj hodiny</u>					
14.	<u>šesťnástymi</u>				29.	<u>animovanom animovanom filme</u>					
15.	A	B	C	X	D	30.	A	B	C	D	X